

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000190

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-05-2024

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН України від 02.10.2024 №1415



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Заверуха Олег Богданович
- Oleh B. Zaverukha

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7340-9726

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.07

Назва наукової спеціальності: Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-06-2024

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Восьмий апеляційний адміністративний суд

Код за ЄДРПОУ: 42268515

Місцезнаходження: вул. Саксаганського, 13, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.086.03

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.21.01

Тема дисертації:

1. Теоретико-правові засади співвідношення традиційних та альтернативних способів вирішення податкових спорів.

2. Theoretical and legal ambushes of the development of traditional and alternative ways of raising tax disputes.

Реферат:

1. У дисертації надано характеристику традиційних способів вирішення податкових спорів і здійснено ґрунтовне порівняння із альтернативними способами вирішення податкових спорів шляхом виокремлення їх позитивних і негативних особливостей та урахування досвіду їх застосування у різних країнах світу. Зроблено наголос на тому, що ефективне податкове регулювання визначає стабільність фінансових ресурсів держави. Відносини у сфері оподаткування обумовлені самосвідомістю суспільства, економічним розвитком та міжнародним співробітництвом. Конфлікти інтересів можуть призвести до податкових спорів, що є не вигідним як для держави, так і для платників. Вирішення цих конфліктів вимагає ефективного податкового законодавства, яке допоможе уникати спорів і швидко їх вирішувати. Констатовано зростання міжнародних економічних зв'язків, що підкреслює актуальність вивчення альтернативних механізмів вирішення податкових спорів, зауважено, що дослідження емпіричного досвіду застосування цих механізмів важливе як

на національному, так і на міждержавному рівні, особливо з огляду на перспективи входження України до Європейського Союзу. У результаті глибокого аналізу вітчизняних та зарубіжних наукових праць, вивчення чинного законодавства й міжнародних механізмів оподаткування визначено проблеми і шляхи удосконалення податково-правового регулювання. Аргументовано ключову роль держави в цих відносинах, де остання виступає не лише збирачем податків, а й носієм публічного інтересу та суб'єктом відповідальності за їхню розподільчу ефективність. Проаналізовано полігранність підходів до сутності публічних інтересів, що визначаються правом і підтримуються державною силою. З'ясовано, що відсутність їх правового визнання призводить до номінальності та обмеженості публічних інтересів. Податкові відносини розглянуто як поле конфліктів між учасниками, що вимагає централізованого регулювання та взаємодії суб'єктів. У пропозиціях до податкового законодавства України відображено теоретико-правову конструкцію, яка визначає зв'язок інтересів держави, її уповноважених органів і платників податків, зокрема: податки регулюються виключно державою, з виключним правом Верховної Ради встановлювати й змінювати податки, делегованими повноваженнями Кабінету Міністрів для регулювання податкових відносин. Принципові положення включають можливості проведення референдуму у сфері оподаткування, а також відповідальність держави за ефективне й справедливе оподаткування. У контексті імперативного методу регулювання податкових відносин вказано, що держава, відстоюючи свої фіскальні інтереси, впливає на платників податків через нормативно встановлені правила, що мають адміністративно-розпорядчий характер. Встановлено принципову відмінність імперативності податково-правового методу, де обидві сторони підпорядковані закону, через специфіку податкових відносин. Теоретико-правовий підхід до кореляції інтересів державних органів у сфері податкового регулювання передбачає, що вищі державні органи визначають свої дії та повноваження відповідно до намірів і мети держави як носія суверенітету. Податкові органи своєю чергою представляють державу в сфері податкового регулювання, а публічно-правові відносини ґрунтуються на принципі субординації між суб'єктами, що не виключає об'єднання органів держави різної компетенції та структури. У роботі визначено специфіку податкової дієздатності платників податків та контролюючих органів через призму їх інтересів. Фізичні й юридичні особи стають платниками податків при наявності об'єкта оподаткування та виникненні відповідного обов'язку сплатити податок. Динамічний характер дієздатності фізичної особи розглядається як ключовий аспект юридичного статусу платників податків, який може змінюватися протягом їхнього життя залежно від факторів, таких як вік та медичні показники. Обґрунтовано потребу диференціації походження податкової дієздатності залежно від типу платника податку. Визначено, що податкова дієздатність фізичних осіб може логічно впливати з їх цивільної та трудової дієздатності, оскільки особа може реалізовувати податкові права й обов'язки лише при цих умовах. Щодо юридичних осіб, податкова дієздатність обумовлена процедурними особливостями, зокрема необхідністю обліку для формалізації правового статусу платника окремого податку та набуття відповідної дієздатності. Доведено необхідність визначення межі між законністю самого інтересу та законністю засобів для його досягнення. Оцінка законності інтересів у податковому праві здійснюється через врахування їхньої відповідності нормам об'єктивного права та використання законних методів і засобів. Зазначено, що конфлікт інтересів між державою та платниками податків може виникати при застосуванні податкових норм та контролі, і законний інтерес платника податків може виявитися у боротьбі за справедливе застосування норм податкового права і реалізації захисту своїх прав та інтересів.

2. In the dissertation, a characterization of traditional methods of resolving tax disputes is provided, followed by a thorough comparison with alternative methods of resolving tax disputes. This is achieved by delineating their positive and negative aspects and taking into account the experience of their application in various countries worldwide. Emphasis has been placed on the fact that effective tax regulation determines the stability of the state's financial resources. Taxation relations are determined by societal self-awareness, economic development, and international cooperation. Conflicts of interest can lead to tax disputes, which are disadvantageous for both the state and taxpayers. Resolving these conflicts requires effective tax legislation capable of avoiding disputes and resolving them promptly. The growth of international economic relations has been characterized, emphasizing the relevance of studying alternative mechanisms for resolving tax disputes. It is noted that researching the empirical

experience of applying these mechanisms is important at both the national and international levels, especially considering Ukraine's prospects for joining the European Union. Through a profound analysis of domestic and foreign scientific works, the study of existing legislation, and international taxation mechanisms, problems and avenues for improving tax-legal regulation have been identified. The crucial role of the state in these relations is emphasized, where it acts not only as a tax collector but also as a bearer of public interest and a subject responsible for their distributive efficiency. The complexity of approaches to the essence of public interests, defined by law and supported by state power, has been analyzed. It is clarified that the lack of their legal recognition leads to nominal and limited public interests. Tax relations are considered as a field of conflicts among participants, requiring centralized regulation and interaction of subjects. The proposals for Ukrainian tax legislation reflect a theoretical-legal construct that defines the connection of interests between the state, its authorized bodies, and taxpayers. Specifically, taxes are regulated exclusively by the state, with the exclusive right of the Verkhovna Rada to establish and modify taxes, and delegated powers to the Cabinet of Ministers for regulating tax relations. Fundamental provisions include the exclusion of the possibility of a referendum on taxation and the attribution of responsibility to the state for effective and fair taxation. In the context of the imperative method of regulating tax relations, it is stated that the state, defending its fiscal interests, influences taxpayers through normatively established rules of an administrative-regulatory nature. The fundamental difference of the imperative tax-legal method, where both parties are subordinated to the law, is emphasized due to the specific nature of tax relations. The theoretical-legal approach to correlating the interests of state bodies in tax regulation envisages that higher state bodies determine their actions and powers in accordance with the intentions and goals of the state as the bearer of sovereignty. Tax authorities, in turn, represent the state in the field of tax regulation, and public-law relations are based on the principle of subordination among subjects, which does not exclude the unification of state bodies of different competencies and structures. The paper defines the specificity of tax capacity of taxpayers and regulatory authorities through the prism of their interests. Individuals and legal entities become taxpayers when there is a taxable object and the corresponding obligation to pay taxes arises. The dynamic nature of an individual's capacity is considered a key aspect of the legal status of taxpayers, which can change during their lifetime depending on factors such as age and medical indicators. Differentiation of the origin of tax capacity is proposed based on the type of taxpayer. It is established that the tax capacity of individuals may logically derive from their civil and labor capacity since individuals can exercise tax rights and obligations only under these conditions. In the case of legal entities, tax capacity is conditioned by procedural features, particularly the need for accounting to formalize the legal status of a taxpayer subject to a specific tax and acquire the corresponding capacity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Заверуха О. Б. Суб'єктивні публічні права як об'єкт судового захисту. *Право України*. // Б. 2004. № 4. С. 49 – 52;
- 2. Заверуха О. Б. Податковий конфлікт: природа та підстави диференціації. *Право України*. // Б. 2020. № 4. С. 21–31;
- 3. Заверуха О. Б. Судова доктрина правових наслідків у податкових спорах. *Збірник наукових праць. Актуальні проблеми правознавства*. // Б. 2021. №4/(28). С. 44 – 52;

- 4. Заверуха О. Б. Правові доктрини у податкових спорах: особливості, мета та завдання. *Право України*. // Б. 2023. № 7. С. 142–151;
- 5. Заверуха О. Б. Альтернативне вирішення податкових спорів у США: досвід застосування та можливість упровадження в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. // Б. 2022. Вип. 6. С. 93–98;
- 6. Заверуха О. Б. Перспективи впровадження в Україні іноземних практик вирішення податкових конфліктів альтернативними методами. *Держава та регіони. Серія: Право*. // Б. 2022. № 4 (78). С. 194–200;
- 7. Заверуха О. Б. Диференціація публічних інтересів під час реалізації податкових відносин. *Юридичний вісник*. // Б. 2023. № 2. С. 102–109;
- 8. Заверуха О. Б. Права та інтереси платника податків: дихотомія чи симбіоз? *Київський часопис права*. // Б. 2023. № 2. С. 57–63;
- 9. Заверуха О. Б. Відображення законних інтересів платників податків у їх правах: теоретичний та практичний аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. // Б. 2023. № 7. С. 74–77;
- 10. Заверуха О. Б. Складники правового статусу платників податків у контексті забезпечення реалізації їхніх законних інтересів. *Правова позиція*. // Б. 2023. № 2 (39). С. 15–19;
- 11. Заверуха О. Б. Баланс інтересів учасників податкових відносин: теоретико-правовий аспект. *Нове українське право*. // Б. 2023. № 3. С. 81–87;
- 12. Заверуха О. Б. Конфліктність податкових відносин: причини та шляхи подолання. *Науковий вісник публічного та приватного права*. // Б. 2023. № 1. С. 113–118;
- 13. Заверуха О. Б. Причини виникнення конфліктів у податкових правовідносинах. *Юридичний бюлетень*. // Б. 2023. № 29. С. 301–308;
- 14. Заверуха О. Б. Способи захисту платників податків у контексті реалізації гарантій забезпечення їх законних інтересів. *Публічне право*. // Б. 2023. № 2(50). С. 46–53;
- 15. Заверуха О. Б. Правова природа медіації та практика її застосування при вирішенні податкових спорів. *Law. State. Technology*. // Б. 2023. № 2. С. 3–10;
- 16. Заверуха О. Б. Застосування медіації при вирішенні податкових спорів: досвід країн центральної та північної Європи. *Правові новели*. // Б. 2023. № 20. С. 87–92;
- 17. Stefanchuk M., Teremetskyi V., Muzyka A., Cherniak O., Yuzkov L., Sloma V., Moskaliuk N., Zaverukha O. Bringing a state to civil liability within legal relations of property restitution. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues (Print ISSN: 1544-0036; Online ISSN: 1544-0044)*. Review Article. 2021. Vol: 24 Issue: 1S.;
- 18. Заверуха О. Б. Актуальні напрямки розвитку медіаторних механізмів: досвід США та Великої Британії. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2023. №1 (53). С. 237–242;
- 19. Bondarenko I., Kotenko A., Kucheryavenko M., Zaverukha O. A comparison of tax compliance tools in Ukraine with select european countries. *European Taxation*. 2023. Vol. 63. № 10;
- 20. Alla Sotska, Nataliia Pavlovska, Oleg Zaverukha. Legal responsibility for violations of the social and economic rights of persons with disabilities. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. Vol. 9 No. 3 P. 185–193;
- 21. Puyda, R. & Zaverukha, O. Tax Register of Drohobych Povit in 1511 as a Historical Source. *Skhidnoievropeiskiy istorychniy visnyk [East European Historical Bulletin]*, 2023. № 28, 20–28;
- 22. Заверуха О. Б. Особливості адміністративного процесу як засобу забезпечення процедури розгляду спору в адміністративному суді. *Адміністративна реформа в Україні: шлях до Європейської інтеграції : зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Київ, 14–15 лютого 2003 р. Київ : Київський регіональний центр Академії правових наук України, 2003. С. 87–89;*
- 23. Заверуха О. Б. Окремі аспекти регулювання податкового кредиту. *Вороновські читання (Фінансове право : сучасний стан та перспективи) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 5 жовтня 2016 р. Київ : Асоціація фінансового права України. 2016. С. 89–93;*
- 24. Заверуха О. Б. Емпіричний досвід застосування медіації при вирішенні податкових спорів у світі як маркер можливості запровадження медіації в Україні. *Вороновські читання (Співвідношення матеріального та процесуального в регулюванні фінансових відносин) : матеріали міжнар. наук.-практ.*

- конф., м. Чернівці, 4–5 жовтня 2017 р. Харків : Асоціація фінансового права України. 2017. С. 73–76;
- 25. Заверуха О. Б. Потенційні можливості запровадження медіації у податкових відносинах: компаративний аспект. Вороновські читання (Єдність адміністративних та фінансових процедур) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 5–6 жовтня 2018 р. Харків : Асоціація фінансового права України. 2018. С. 290–292;
 - 26. Заверуха О. Б. Теоретичні та практичні аспекти захисту учасників податкових відносин на сучасному розвитку податкового регулювання. Вороновські читання (Судовий прецедент – джерело права або приклад правозастосування) : зб. ст., допов. та тез учасників міжнар. наук.-практ. конф., м. Ірпінь, 4–5 жовтня 2019 р. Харків : Асоціація фінансового права України, 2019. С. 66–70;
 - 27. Заверуха О. Б. Європейський досвід застосування медіації у сфері оподаткування. Вороновські читання (Фінансово-правові дисципліни : сучасні погляди на розмежування та інтеграцію) : за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 5–6 жовтня 2020 р. Харків : Асоціація фінансового права України, 2020. С. 37–45;
 - 28. Заверуха О. Б. Спори щодо встановлення результатів на проміжних виборах народних депутатів України. Захист виборчих прав адміністративними судами в Україні : зб. тез доповідей IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики», м. Київ, 1–2 липня 2021 р. Київ : «Ваіте», 2021. С. 189–193;
 - 29. Заверуха О. Б. Еволюція підходів щодо застосування адміністративними судами строків звернення до суду в податкових спорах, у яких було використано процедуру досудового врегулювання спору. Податкові спори в адміністративному судочинстві: зб. тез доповідей V міжнар. наук.-практ. конф., «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики», м. Київ, 4–5 липня 2022 р. Київ : «Ваіте», 2022. С. 91–94.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000965

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бліхар Марія Миронівна

2. Mariia M. Blikhar

Кваліфікація: д.ю.н., проф., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Касьяненко Любов Михайлівна

2. LIUBOV M. KASIANENKO

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олендер Ігор Ярославович

2. Igor Y. Olender

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Верховний суд

Код за ЄДРПОУ: 41721784

Місцезнаходження: вул. П. Орлика, 8, Київ, 01043, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кучерявенко Микола Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кучерявенко Микола Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна